

Prameny medicínského práva v Česku

Český právní systém^[1] čerpá ze závazných právních předpisů jak mezinárodních, tak vnitrostátních. Některé prameny práva jsou nadřazené jiným a právní systém tak má svoji **hierarchii**. Žádný předpis nesmí být v rozporu s předpisem jemu nadřazeným.

Mezinárodní prameny by měly po ratifikaci být zapracovány do právního řádu České republiky. Hierarchie vnitrostátních právních předpisů je následující:

- **ústavní zákony** a Listina základních práv a svobod (zakotvená v Ústavě),
- („běžné“) **zákony** – např. („nový“) Občanský zákoník^[2], Zákon o zdravotních službách atd.^[3] atd.,
- **nařízení vlády** – jen jediné, tj. Nařízení vlády o místní a časové dostupnosti zdravotních služeb^[4],
- **vyhlášky správních úřadů** – např. Vyhláška o zdravotnické dokumentaci^[5]
- **obecně závazné předpisy krajů a obcí**.

Do této hierarchie lze ještě řadit na poslední místo i **vnitřní předpisy** pracoviště, které jsou závazné pouze v pracovněprávním vztahu.

V případě, že jsou v rozporu dva předpisy na stejné úrovni, tzv. **zákon speciální** (*lex specialis*), tedy ten, který se popisuje konkrétní případ přesněji, je **nadřazený** tzv. **zákonu obecnému** (*lex generalis*).

Nový občanský zákoník^[2] je ze své povahy zákonem obecným (jedná se o „obecné“ občanskoprávní předpisy), ale v některých částech je až překvapivě detailní a popisuje některé právní aspekty podrobněji než jiné, kratší zákony. V těchto částech se pak stává zákonem speciálním.^[1]

V případě, že jsou v rozporu dva předpisy různé datace, nadřazený je ten novější.

Metody výkladu právních předpisů

 Podrobnější informace naleznete na stránce [wikipedia:cs:Výklad \(právo\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%BDklad_(pr%C3%A1vo)).

Běžně se používá výklad standardní (jazykový, logický, systematický – doslovně analyzuje text právního pramene) a nadstandardní, který bere v úvahu souvislosti a kontext vzniku právního pramene. Nadstandardní výklad je např. výklad **teleologický**, který v nejasných ustanoveních pátrá po účelu tohoto ustanovení a vykládá jej tak, aby tento účel byl co nejlépe naplněn. Další metody nadstandardního výkladu jsou **výklad historický**, **výklad komparativní** nebo **výklad e ratione legis**.

Před Sametovou revolucí byl široce používán tzv. **oficiální výklad** – státní orgány určovaly, jak se bude konkrétní předpis v konkrétní situaci vykládat. Dnes má oficiální výklad (služebně závazný) u státních orgánů pro podřízené orgány, není obecně závazný a nezavazuje soud.

V anglosaském právním systému má velké využití **výklad v rozhodnutí soudu**, kdy se konkrétní výklad soudu stává precedens pro další kauzy. V evropském kontinentálním právu a tedy i v právním systému České republiky má výklad v rozhodnutí soudu závazný význam jen v konkrétní kauze^[1]. V jiných případech ovlivňuje soudní praxi, ale není závazný.

Mezinárodní prameny medicínského práva

Mezinárodní prameny by měly být po ratifikaci zapracovány do právního řádu České republiky. Např. některé principy *Úmluvy o lidských právech a biomedicíně* rozpracovává Nový občanský zákoník^[2] a Zákon o zdravotních službách^[3].

- Úmluva o lidských právech a biomedicíně (č. 96/2001 Sb. m. s.)^[6]
- Zákon č. 104/1991 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/1991-104>) o Úmluvě o právech dítěte.
- Zákon č. 209/1992 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/1992-209>) o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

Vnitrostátní prameny medicínského práva

Ústavní zákony

- Zákon č. 1/1993 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>) – Ústava České republiky.
- Zákon č. 2/1993 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>) o vyhlášení Listiny základních práv a svobod.
- Zákon č. 347/1997 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/1997-347>) o vytvoření vyšších územních samosprávných celků.
- Zákon č. 515/2002 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/2002-515>) o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii.

Zákony

- **Zákon č. 89/2012 Sb. (<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>) *Občanský zákoník***
- **Zákon č. 372/2011 Sb. (<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372>) *o zdravotních službách***

Zákon č. 20/1966 Sb. o péči o zdraví lidu, Vyhláška č. 19/1988 Sb. o postupu při úmrtí a pohřebnictví, na které se často odkazuje zdravotnická literatura, byly Zákonem o zdravotních službách zrušeny!

- **Zákon č. 373/2011 Sb. (<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-373>) *o specifických zdravotních službách***
- Zákon č. 66/1986 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/1986-66>) o umělém přerušení těhotenství.
- Zákon č. 11/1988 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/1988-11>) o hlášení ukončení těhotenství, úmrtí dítěte a úmrtí matky.
- Zákon č. 160/1992 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/1992-160>) o zdravotní péči v nestátních zdravotnických zařízeních.
- Zákon č. 48/1997 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/1997-48>) o veřejném zdravotním pojištění.
- Zákon č. 101/2000 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/2000-101>) o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.
- Zákon č. 123/2000 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/2000-123>) o zdravotnických prostředcích a o změně některých zákonů.
- Zákon č. 258/2000 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/2000-258>) o ochraně veřejného zdraví.
- Zákon č. 285/2002 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/2002-285>) – transplantační zákon.
- Zákon č. 95/2004 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/2004-95>) o zdravotnických povoláních lékaře, zubního lékaře a farmaceuta.
- Zákon č. 96/2004 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/2004-96>) o nelékařských zdravotnických povoláních.
- Zákon č. 379/2005 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/2005-379>) k ochraně před škodami působenými tabákem, alkoholem, návykovými látkami.
- Zákon č. 378/2007 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/2007-378>) – zákon o léčivech.

Nařízení vlády

- *Nařízení vlády č. 307/2012 (<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-307>) o místní a časové dostupnosti zdravotních služeb*

Vyhlášky

- Vyhláška č. 98/2012 Sb. (<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-98>) o zdravotnické dokumentaci
- Vyhláška č. 39/2012 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/2012-39>) o dispenzární péči.
- Vyhláška č. 54/2008 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/2008-54>) o způsobu předepisování léčivých přípravků a o lékařských předpisech.
- Vyhláška č. 84/2008 Sb. (<https://zakonyprolidi.cz/cs/2008-84>) o správné lékařské praxi a podmínkách zacházení s léčivy.

Odkazy

Související články

- Úmluva o lidských právech a biomedicině
- Právní aspekty vztahu mezi lékařem a pacientem
- Zdravotnická dokumentace

Externí odkazy

- Výklad (právo) – článek české Wikipedie
- Ministerstvo zdravotnictví České republiky – Platné právní předpisy (http://mzcr.cz/Legislativa/obsah/platne-pravni-predpisy_1784_11.html)
- Centrum mezinárodních úhrad (<https://www.kancelarzp.cz/cs/>)

Reference

1. TĚŠINOVÁ, Jolana. *Základní principy a terminologie v medicínském právu* [přednáška k předmětu Veřejné zdravotnictví a medicínské právo, obor Všeobecné lékařství, 1. lékařská fakulta Univerzita Karlova v Praze]. Praha. 3.3.2014.
2. Česká republika. Občanský zákoník. 2012. 89/2012 Sb. Dostupné také z URL <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>>.
3. Česká republika. Zákon o zdravotních službách. 2011. 372/2011 Sb. Dostupné také z URL <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372>>.
4. Česká republika. Nařízení vlády o místní a časové dostupnosti zdravotních služeb. 2012. 307/2012 Sb. Dostupné také z URL <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-307>>.
5. Česká republika. Vyhláška o zdravotnické dokumentaci. 2012. 98/2012 Sb. Dostupné také z URL <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-98>>.
6. Česká republika. Úmluva na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie

a medicíny: Úmluva o lidských právech a biomedicíně. In *Sbírka mezinárodních smluv*. 2001. 96/2001 Sb. m. s. Dostupné také z URL <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3563>>.